

Preek over Ezechiël 2:1 – 3:3

Gehouden op de 3^e zondag van de zomer, 8 juli 2018, in de Maranathakerk te Den Haag

Gemeente van Christus,

Ezechiël wordt ook de profeet van een nieuw hart en een nieuwe geest genoemd (vgl. Ez 36:26vv). Allebeide waren toen en allebeide zijn vandaag de dag nog steeds hoognodig. Opdat de warmte niet verdwijnt uit deze wereld, die steeds vaker en steeds nadrukkelijker zo kil en harteloos lijkt. Opdat bruggen worden gebouwd en wegen tot onze naasten. Opdat wij mensen laten zien wat voor ons de liefdevolle genade van God betekent: een nieuw hart en een nieuwe geest!

Om dat teweeg te brengen, zoekt God iemand die voor hem zal praten. Opdat de stenen wijken uit de harten van mensen en er vlees kan groeien en bloed kan stromen, opdat mededogen mag ontstaan, mag toenemen. Mededogen zelfs voor hen die in huizen van weerspanning wonen. Voor mensen die zeggen, 'dat is altijd al zo geweest, we gaan gewoon door zoals vanouds. We hebben het toch goed hier, waarom zouden wij moeten gaan delen met hen die niet in ons land horen?' Voor mensen die weigeren: 'Ik wil niet nadenken of er meer is dat de mensen kan steunen en dragen buiten economische groei en consumptie om.' Voor mensen die stellen: 'Hoop op de toekomst krijg je, als je je eigen zaken veilig stelt – jouw huis, jouw auto, jouw spullen, jouw reputatie.'

Om het geweten van ons mensen zo aan te scherpen, komt God eerst Ezechiël dichtbij, vreselijk dichtbij. En Ezechiël voelt die nabijheid van God aan heel zijn lijf. Zo, dat het hem overeind trekt. Op z'n benen moet hij staan, met de poten in de modder, om aan te kondigen: een nieuw hart en een nieuwe geest!

Ja, dat zal er moeten zijn op deze aarde: Gods geest! Om dat te zeggen, te blijven zeggen, zijn mensen nodig als Ezechiël, iemand die met allebeide benen op het fundament van de feiten staat, van wie de mensen aanvoelen: hij praat niet om de hete brei heen. Iemand die geen eigenbelang nastreeft en niet herkozen wil worden. Iemand die zijn mond opendoet en de vingers in de wonden van deze tijd legt. Die steeds weer roept, dat wij hier in Europa geenszins een vluchtelingen crisis hebben, maar een empathie-tekort en een compassie-crisis! Iemand, die blijft roepen dat integratie van nieuwkomers van allebeide kanten moet komen, dat integratie ruimte nodig heeft, kansen en een warm, liefdevol en mededogend welkom. Iemand die blijft herhalen dat wij het over mensen als jij en ik hebben en niet over getallen, stromen of ongedierte.

Vertel, ben ook jij zo iemand als Ezechiël? Nee? Waarom niet? Je zou geen profeet zijn, zeg je? Hoezo niet? Je zou het niet kunnen, zeg je? Je bent alleen maar een heel klein lichtje en vind toch de goede woorden niet op het juiste tijdstip, zeg je? Je zou niet willen dat anderen je voor bezopen of zelf doorgedraaid uitmaken? En al helemaal niet het risico nemen dat niemand jou meer leuk vindt? Dat mensen alleen nog maar naar je wijzen en zeggen: hij hoort niet meer bij ons? Zeg jij dat?

Ik geef je gelijk: Anderen op de kop toe zeggen, wat veranderen moet in hun leven opdat deze aarde een beetje vreedzamer en vriendelijker wordt voor iedereen, dat kan je verdomd eenzaam maken.

Dat is niets voor mij, bedoel je? Jou ontbreekt de moed ervoor? Inderdaad: moed is een heel speciale geest, vaak zal ook Ezechiël niet moedig genoeg zijn geweest om te doen wat God van hem vraagt. Hoe zeer heeft hij soms de wens gehad om toch ook wat onverschilligheid, een beetje kilte, ietsje bloedarmoede in zijn hart op te duikelen! Hoe vaak heeft hij zichzelf wel niet afwachtend op z'n borstkas geslagen totdat zijn hart eindelijk voor iemand anders gaat kloppen dan voor God en zijn liefde? Hoe vaak heeft hij zijn eigen hart wel niet vermanend toegesproken: 'Laat toch nou eindelijk eens al die zorgen om je medemensen, om de wereld los!' Hoe vaak wilde hij het hen wel niet nadoen

die de grote vragen van deze tijd aan hun laars kunnen lappen, die zich kunnen verliezen in de geugten en afleidingen van het leven?

Maar hij kan zich gewoon niet verstoppen. Niet voor zichzelf. Niet voor God. God gaat hem nu eenmaal ontegenwoordig aan het hart, zijn hart brandt voor hem, God heeft het onder stroom gezet. Ezechiël laat zich leiden door wat geschreven staat over de kracht van God, wat de schriftrollen aan wijzingen, bemoedigingen en andere voedzame teksten herbergen, alle verhalen die zij vertellen. Dat de Eeuwige geen hersenspinsel is van de voorvaderen, meer dan alleen maar een sprookje, een imaginaire vriend, diens service je af kunt roepen mocht je deze eens nodig hebben tegen de schaduwrijke angsten van je ziel.

Daarom is Ezechiël niet bang, hij heet zoals hij is. En hij is, zoals hij heet, “God gaat mij kracht bijzetten” luidt zijn naam in onze taal. Daar komt zijn moed vandaan. Hij moet zichzelf geen moed toespreken, hij weet dat God dat doet, dat het zinnetje “ik ben sterk” bij hem uiteindelijk erop neerkomt dat hij nog dromen kan koesteren, voor zijn medemensen, voor de wereld waarin wij leven. Over die visioenen moet hij praten, kan hij niet zwijgen. Omdat hij niet weg kan kijken, horen, proeven. Met al zijn zintuigen beleeft hij de klaagliederen, het gezucht en wee-geroep van de onderdrukten, vervolgd, buitengesloten, van de armen, vluchtelingen en wezen. Samen met Gods wijzingen heeft hij ze opgevreten. Enkel dat kan je mond verlaten, wat je eerder erin hebt gestopt. Wiens brood ik eet, diens lied ik zing...

Inderdaad: Een nieuw hart en een nieuwe geest heeft deze aarde nodig. Om dat te zeggen, is God op zoek naar jou en naar mij. Jij mensenkind, sterveling, geboren in deze wereld, doe dit dus zo goed als je kunt. Wij mogen onze mond gerust opensperren. Niet om gewoon nog een mening de wereld in te spuien, niet om nog meer lawaai te produceren langs weer een nieuwe scheidslijn tussen groepen en partijen in. Nee, woorden zijn nodig die op een geheel nieuwe manier herrie maken. Heldere woorden van mededogen voor het leven van eenieder die ze nodig heeft, gestes van gedeelde menselijkheid. Ja, zelfs voor hen die weerspanning met harde hoofden en door angst verstokte harten rondlopen. Juist voor hen, ook al maakt dit het leven niet eenvoudiger, ik weet het. Daar is namelijk geduld voor nodig, vaak zelfs een engelengeduld.

In alle helderheid mededogen laten zien voor al je medemensen, dat betekent, veel te moeten verduren. Vaak zal het begrip of de naastenliefde ontbreken voor je medemensen. Angst kan toeslaan als je mededogend duidelijk maakt dat echt niemand feilloos is, ook jezelf niet. En toch, deze mededogenvolle herrie is nodig. Omdat het tegenovergestelde van ontbrekend begrip of naastenliefde geenszins woede is. En het tegenovergestelde van angst is geenszins moed. Het tegenovergestelde van ruzie is geenszins lijdzaam stilhouden en incasseren. En het tegenovergestelde van verdriet zijn geenszins botte grappen.

Nee, het tegenovergestelde van alle belangrijke dingen in deze wereld, in onze wereld, is onverschilligheid. Oefen je daarom in mededogen. Doe dat altijd, bij elke kans die jou zich biedt, maar vooral als woede in je opschiet. Of moed. Of verdriet om het lijden van mensen. Vooral als je liever uitwijkende zinnen wilt zeggen, als je lijdzaam wilt incasseren. Als je bijna al de zin “het zal weer goed komen” op je lippen voelt.

Oefen je in mededogen. Omdat je dan net als Ezechiël leert om voor God te spreken. Op z'n minst zo af en toe, op jouw eigen manier, met de juiste herrie in je hart. Opdat je dromen, opdat de hoop erin bewaart blijft. Voor jou, voor mij en voor hen die ons zullen opvolgen. Doe het, zo goed als je kunt. Voor de toekomst. Niet alleen voor de jouwe.

Amen.